

6. Ильин В.В. Политология: Учебник для вузов. – М.: Книжный дом “Университет”, 2000. – 544 с.
7. Лебедева М.М. Мировая политика. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 351 с.
8. ПарсонсТолкотт. О понятии “политическая власть” // Антология мировой политической мысли. – М.: Мысль, 1997. – Т.2: Зарубежная политическая мысль XX в. – С.479–487.
9. Политическая наука. Методы исследований / под ред. О.А. Габриэляна. – К.: Издательский центр “Академия”, 2012. – 344 с.
10. Политология: Словарь–справочник / М.А. Василик, М.С. Вершинин и др. – М.: Гардарики, 2000. – 328 с.
11. Политология: Підручник / за ред. Л.М. Димитрової, С.О. Кисельова. – К.: Знання, 2009. – 206 с.
12. Поліщук О.С., Канц О.А. Політологія: Навчальний посібник. – Хмельницький, 2011. – 572 с.
13. Пoppers Карл. Відкрите суспільство та його вороги. –Т.2: Спалах пророцтва. Гегель, Маркс та послідовники. – К.: Основи, 1994. – 496 с.
14. Sartori Дж. Искажение концептов в сравнительной политологии // Полис. – 2003. – №3. – С.67–78; №4. – С.152–160.
15. Соловьев А.И. Политология: политическая теория, политические технологии. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 560 с.
16. Халипов В.Ф., Халипова Е.В., Исаев И.А., Михайлов В.А. Власть. Политика. Государство и государственная служба. – М.: Академический проект, 2006. – 384 с.

References

1. Aron Reymond. Demokratsiya i totalitarizm // Antologiya mirovoi polyticheskoi mysli. – М.: Mysl, 1997. –Т.2: Zarubezhnaya polyticheskaya mysl XX v. –S.509–523.
2. Batalov E.Ya. Americanskaya polyticheskaya mysl XX veka. – М.: Progress–Traditia, 2014. – 616 s.
3. Weber Max. Polytyca kak pryzvaniye i professia // Antologiya mirovoi polyticheskoi mysli. – М.: Mysl, 1997. –Т.2: Zarubezhnaya polyticheskaya mysl XX v. –S.11–29.
4. Gadjev K.S. Polyeskaya philosophia. – М.: Economica, 1999. – 608 s.
5. Ivanova N.Yu., Smolaniuk V.F. Polytyologia: Navchalny posibnyk. – К.: KNEU, 2011. – 348 s.
6. Ilyin V.V. Polytyologia: Uchebnik dlya vuzov. – М.: Knizhniy dom “Universitet”, 2000. – 544 s.
7. Lebedeva M.M. Myrovaya polytica. – М.: Aspect Press, 2003. – 351 s.
8. Parsons Talcott. O ponyatiyi “polyticheskaya vlast” // Antologiya mirovoi polyticheskoi mysli. – М.: Mysl, 1997. –Т.2: Zarubezhnaya polyticheskaya mysl XX v. –S.479–487.
9. Polyticheskaya nauka. Metody issledovaniy / pod red. O.A. Gabrielyana. – К.: Izdatelsky centr “Academia”, 2012. – 344 s.
10. Polytyologia: Slovar–spravochnik / M.A. Vasylyk, M.S. Vershinin i dr. – М.: Gardariki, 2000. – 328 s.
11. Polytyologia: Pidruchnyk / za red. L.M. Dymytrovoyi, S.O. Kyseliova. – К.: Znannia, 2009. – 206 s.
12. Polyshchuk O.S., Kanz O.A. Polytyologia: Navchalny posibnyk. – Khmelnytsky, 2011. – 572 s.
13. Popper Carl. Vidkryte suspilstvo ta yogo vorogy. –Т.2: Spalakh prorotstva. Hegel, Marx ta poslidovnyky. – К.: Osnovy, 1994. – 496 s.
14. Sartori G. Iskajeniye conceptov v sravnitelnoy polytologiyi // Polis. – 2003. –№3. –S.67–78; №4. –S.152–160.
15. Solovyev A.I. Polytyologia: polyticheskaya teoria, polyticheskyye technologii. – М.: Aspect Press, 2003. – 560 s.
16. Khalipov V.F., Khalipova Ye.V., Isayev I.A., Mykhailov V.A. Vlast. Polytyca. Gosudarstvo i gosudarstvennaya slujba. – М.: Akademicheskyy project, 2006. – 384 s.

Chekanov V. Y., Candidate of historical sciences, Assistant professor at the Politology, Sociology and Law chair, National University of Food Technologies (Ukraine, Kiev), vsvld71@mail.ru

The shaping of scientific discourse of international relations' politology

The article deals with the question of peculiarities of shaping of scientific discourse of humanities exemplified with international relations' politology, featuring the state of things in interdisciplinary realms traditionally shared among a number of various disciplines. The problem of criteria for interdisciplinary limitation between politology of international relations and international relations' theory is put forth as well. The main conclusion of the article is in the ascertaining of substantial discursive discrepancies between both of the disciplines, in case of politology of international relations leading to the decreasing its place in the entire volume of the discipline.

Keywords: politology, interdisciplinary realm, discourse, political sphere.

Chekanov V. Y., kandidat istoricheskikh nauk, docent kafedry politologii, sociologii i prava, Natsionalnyi universitet pishchevykh i tekhnologiy (Ukraina, Kiev), vsvld71@mail.ru

Формирование научного дискурса политологии международных отношений

На примере истории развития политологии международных отношений как составной части политической науки рассматривается вопрос об особенностях формирования научного дискурса гуманитарных дисциплин в междисциплинарных областях, в которых объект исследования традиционно делит между собой несколько разных дисциплин. Также ставится вопрос о критериях междисциплинарного размежевания политологии и теории международных отношений. Основной вывод статьи заключается в констатации существенных дискурсивных расхождений между обеими дисциплинами, что привело, в случае политологии международных отношений, к сокращению ее места в общем объеме дисциплины.

Ключевые слова: политология, междисциплинарная область, дискурс, политическая сфера.

* * *

УДК 324

Шелемба М. М.

аспірант кафедри політології та державного управління,
ДВНЗ “Ужгородський національний університет”
(Україна, Ужгород), shelemba.m@gmail.com

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ РЕГІОНАЛЬНОГО ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ВИМІРУ НА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕКТОРАЛЬНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ

Стаття націлена на структурування електорального простору України за рівнем підтримки населення політичних партій (політичних сил) в макрорегіонах України. Проведено визначення впливу основних соціокультурних факторів на електоральний вибір. В процесі дослідження було доведено дисертційне твердження, що зміни соціокультурних факторів напружують впливають на зміни структури електорального простору.

Ключові слова: електоральний простір, регіональний вимір, соціокультурний вимір, вплив, макрорегіон, фактори, електоральні переваги.

Електоральний простір України формується під дією різних чинників, вплив яких має різну силу як в регіональному вимірі, так і у часовому. Слід відзначити, що пряму ознаку впливу мають чинники, які стосуються ментальності та рівня життя населення України, їх дія є визначальною для результатів виборів, що доведено методологічним обґрунтуванням синтетичної моделі дослідження. Існують також чинники опосередкованої дії, серед яких особливе місце належить регіональному та соціокультурному виміру, характеристика яких необхідна для представлення повної картини формування електорального простору України.

Питання методологічного забезпечення досліджень електорального простору висвітлено в працях низки вітчизняних та іноземних авторів, серед яких К. П. Боришполец, М. В. Жеребцов, В. Ф. Ковров, Р. В. Євстифеев, М. В. Гришин, Х. Хімелвайт, М. Фіоріна, М. Петров, О. Тітков, П. Лазерфельд тощо. Існуючі в наукових колах підходи дають можливість оцінити електоральний простір із використанням тих або інших методів, але відсутній єдиний методологічний підхід до системної оцінки впливу регіонального та соціокультурного виміру на формування електорального простору.

Мета дослідження – структурування електорального простору України за рівнем підтримки населення політичних партій (політичних сил) в макрорегіонах України під впливом регіонального та соціокультурного виміру.

Розглянемо вплив регіонального та соціокультурного виміру на формування електорального простору України. На підставі вивчення основних наукових підходів до електоральної географії, факторного аналізу електорального простору [1; 2; 3; 5, с. 214–255; 4], з урахуванням особливостей електорального простору України нами було розроблено та представлено методологію дослідження впливу регіонального та соціокультурного виміру на формування електорального простору України [авторська розробка].

На першому етапі визначається вплив регіонального та соціокультурного виміру на структуру електорального простору в макрорегіонах України (структуру політичних партій (політичних сил), які було обрано до Верховної Ради під час парламентських виборів). Зокрема, визначається електоральний вибір кожного макрорегіону (схід, захід, південь, північ, центр). Для цього, визначається середнє арифметичне підтримки політичних партій (політичних сил), які було обрано до Верховної Ради під час парламентських виборів, за всіма регіонами макрорегіону країни.

Визначаються соціокультурні фактори впливу електорального вибору, серед яких пропонується обрати певні складові фактору “ментальність”, зокрема фактори “фактор частки українців регіону в загальному складі населення регіону (макрорегіону)”, “фактор використання української мови”, “релігійність населення регіону (макрорегіону)”. Визначається загальний рівень соціокультурних факторів як сума складових перерахованих факторів, розрахованих з урахуванням вагових показників.

Значення цих факторів за регіонами розраховуємо за авторською синтетичною моделлю дослідження електорального простору у перехідних суспільствах. Для визначення значень цих факторів за макрорегіонами розраховуємо середнє арифметичне відповідних регіональних показників.

Здійснюється оцінка впливу визначених соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах, і, тим самим обґрунтовується регіональний вимір формування електорального простору України. Зважаючи на означену методологію, слід відмітити взаємовплив регіонального та соціокультурного виміру у формуванні електорального простору України.

На другому етапі оцінюються можливі граничні значення впливу соціокультурних факторів у регіональному вимірі. Тобто, виявлення фактичної найвищої підтримки тієї або іншої політичної партії (політичної сили) під впливом цих факторів в макрорегіоні, або, навпаки, найнижча підтримка, яка здійснюється через певну дію зазначених факторів.

Необхідно, зазначити, що ідея нашого дослідження полягає в тому, що найвищі значення цих факторів відповідають за електоральний вибір, орієнтований на підтримку політичних партій (політичних сил), які декларують незалежність, соборність, самостійність, лібералізацію суспільства та демократизацію України в політичному, економічному та соціальному вимірах. Відповідно, зменшення впливу цих факторів характеризує те, що населення в меншому ступені підтримує ці цінності. А середнє значення цих факторів

характеризує середній рівень підтримки різних політичних напрямів.

Дослідження охоплюватиме шість виборчих кампаній до Верховної Ради України: парламентські вибори 1994 р., 1998 р., 2002 р., 2006 р., 2012 р., 2014 р.

Зокрема, особливо важливі для дослідження перші Парламентські вибори в Україні в 1994 р., під час яких було закладено фундамент електорального простору в державі, який вплинув на подальшу структуру парламенту під час майбутніх парламентських виборів. Це, стосується участі та місця в парламенті України Комуністичної партії України, яка майже протягом всіх виборчих кампаній проходила до Верховної Ради.

Парламентські вибори 1998, 2002, 2006, 2012 та 2014 рр. представляють інтерес з точки зору змін структури електорального простору, який відбувся під впливом як регіонального та соціокультурного виміру, змін в Конституції України (Конституція України, прийнята 1996 року змінювалася 5 разів, а саме, 08.12.2004 р., 30.09.2010 р., 01.02.2011 р., 19.09.2013 р., 21.02.2014 р., 22.02.2014 р.), так і виборів Президента України та місцевих виборів. Ці всі факти мають опосередкований вплив, який потребує дослідження та оцінки. Слід відмітити, що наше дослідження не охоплює парламентські вибори 2007 р., оскільки вони не змінили у великому ступені структуру електорального простору України в той період.

За даними статистично-аналітичними матеріалів, результатів виборів до Верховної Ради України оцінено вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 1994 р. (див. табл. 1).

Відповідно до матеріалів табл. 1, дослідження свідчить, що під час парламентських виборів 1994 р. середні значення соціокультурних факторів були продемонстровані населенням Західної України (0,535), Північної (0,457) та Центральної України (0,477).

Електорат, за результатами розрахунків (табл. 3.1.2), надав не велику підтримку як політичним партіям (політичним силам), орієнтованим на національний розвиток, демократизацію та самостійність країни, відхід від тоталітарного режиму, так і лівим політичним силам. Те, що в цих макрорегіонах спостерігалось середнє значення означених факторів, свідчить про формування фундаменту структури електорального простору в країні.

Таблиця 1

Вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 1994 р.*

Назва макрорегіону	Рівень підтримки	Вплив соціокультурних факторів
Схід		0,277
Комуністична партія України	0,45	
Соціалістична партія України	0,062	
Захід		0,535
Народний Рух України	0,132	
Конгрес Українських Націоналістів	0,036	
Українська республіканська партія	0,07	
Селянська партія України	0,011	
Соціалістична партія України	0,019	
Комуністична партія України	0,038	
Християнсько-демократична партія України	0,027	
Соціал-демократична партія України	0,027	
Південь		0,283
Комуністична партія України	0,404	

Назва макрорегіону	Рівень підтримки	Вплив соціокультурних факторів
Соціалістична партія України	0,065	
Партія демократичного відродження України	0,01	
Селянська партія України	0,056	
Соціал-демократична партія України	0,007	
Партія економічного відродження Криму	0,009	
Північ		0,457
Комуністична партія України	0,162	
Селянська партія України	0,06	
Народний Рух України	0,132	
Українська республіканська партія	0,032	
Соціал-демократична партія України	0,012	
Партія праці	0,015	
Соціалістична партія України	0,05	
Центр		0,477
Комуністична партія України	0,139	
Селянська партія України	0,077	
Партія праці	0,018	
Партія демократичного відродження України	0,006	
Соціалістична партія України	0,006	
Народний Рух України	0,017	
Демократична партія України	0,016	

*Авторський розрахунок

На Сході та Півдні України вплив соціокультурних факторів був мінімальним (0,277 та 0,283), і, відповідно, в цих макрорегіонах електоральну перемогу здобули ліві політичні сили, які не орієнтовані на національно-демократичний розвиток.

Отже, результати дослідження за першою виборчою кампанією 1994 р. підтвердили нашу ідею, що мінімальний рівень значень соціокультурних факторів характерний для територій із низькою електоральною підтримкою національно-демократичних цінностей в державі. Також слід відмітити, що в цей період почали формуватися підстави для виникнення ефекту “Зіткнення цивілізацій” за теорією С. Гантінгтона. А саме, Схід та Південь України зайняли позицію, полярну до позиції Західної, Північної та Центральної України, підтримуючи проросійський, антинаціональний курс.

За даними статистично-аналітичними матеріалів, результатів виборів до Верховної Ради України оцінено вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 1998 р. (див. табл. 2).

Таблиця 2

Вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 1998 р.*

Назва макрорегіону	Рівень підтримки	Вплив соціокультурних факторів
Схід		0,278
Комуністична партія України	0,390	
Прогресивна соціалістична партія України	0,034	
Народно-демократична партія	0,020	
Виборчий блок партій “Трудова Україна”	0,068	
Виборчий блок партій “Партія праці та Ліберальна партія – РАЗОМ”	0,022	
Виборчий блок Соціалістичної партії України та Селянської партії України “За правду, за народ, за Україну!”	0,017	
Захід		0,537
Народний рух України	0,207	
Партія “Наша Україна” (Партія “Реформи і порядок”)	0,016	
Виборчий блок партій “Національний Фронт”	0,068	
Народна партія	0,038	

Назва макрорегіону	Рівень підтримки	Вплив соціокультурних факторів
Народно-демократична партія	0,006	
Комуністична партія України	0,081	
Виборчий блок Соціалістичної партії України та Селянської партії України “За правду, за народ, за Україну!”	0,027	
Соціал-демократична партія України (об’єднана)	0,050	
Південь		0,2832
Комуністична партія України	0,365	
Партія зелених України	0,052	
Прогресивна соціалістична партія України	0,011	
Виборчий блок Соціалістичної партії України та Селянської партії України “За правду, за народ, за Україну!”	0,031	
Народно-демократична партія	0,029	
Народний рух України	0,022	
Партія Союз	0,018	
Північ		0,458
Комуністична партія України	0,228	
Виборчий блок Соціалістичної партії України та Селянської партії України “За правду, за народ, за Україну!”	0,127	
Народний рух України	0,058	
Прогресивна соціалістична партія України	0,055	
Партія зелених України	0,017	
Центр		0,4773
Комуністична партія України	0,245	
Виборчий блок Соціалістичної партії України та Селянської партії України “За правду, за народ, за Україну!”	0,168	
Народно-демократична партія	0,025	
Всеукраїнське об’єднання “Троїста”	0,083	
Народний рух України	0,040	

*Авторський розрахунок

Результати табл. 2 свідчать, що під час парламентських виборів 1998 р., як і під час попередніх парламентських виборів 1994 р., середні значення соціокультурних факторів були продемонстровані населенням Західної України (0,537), Північної (0,458) та Центральної України (0,4773). При цьому, в Західній Україні більш чітко сформувався вектор прихильності до національно-демократичних партій, населення Північної та Центральної України продовжувало надавати середній рівень підтримки лівим силам та не значну підтримку національно-демократичним.

Найменше значення соціокультурних факторів було в 1998 р., як і в 1994 р. в Східній (0,278) та Південній Україні (0,2832). Ці макрорегіони, які і в 1994 р. найбільшу підтримку надають лівим політичним силам.

Тобто, результати впливу регіонального та соціокультурного виміру в 1998 р. тільки закріпили стан початку електорального розколу країни на Південно-Східну і інші макрорегіони, в яких не спостерігалось такого суттєвого неприйняття про національного курсу держави.

За даними статистично-аналітичними матеріалів, результатів виборів до Верховної Ради України оцінено вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 2002 р. (див. табл. 3).

Дані табл. 3 свідчать, що під час парламентських виборів 2002 р. Західною Україною були продемонстровані значення вище середнього (0,548), які дещо зросли порівняно із 1998 р. В цьому макрорегіоні спостерігалась суттєва підтримка демократичних політичних сил.

І це (табл. 3) підтверджує дисертаційне твердження щодо взаємовпливу зростання досліджуваних факторів

на збільшення підтримки національно-демократичних політичних сил в країні.

Північна та Центральна Україна мали середні, як і в 1998 р., значення цих факторів, що, в свою чергу, вплинуло на середній рівень підтримки партій різних політичних напрямів.

За результатами табл. 3, можна зробити висновок, що в 2002 р, як і 1998 р., значення соціокультурних факторів в Східній (0,287) та Південній Україні (0,2986) було низькими. Відповідно до даних розрахунків, в цих макрорегіонах найбільша підтримка була надана як лівим політичним силам (Комуністична партія України в Східній та Південній Україні), так і політичним силам, які декларували зростання добробуту населення за умов економічної, технічної, соціальної співпраці із РФ, надання влади місцевим радам (Виборчий блок політичних партій “За Єдину Україну!” в Східній Південній Україні).

Таблиця 3

Вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 2002 р.*

Назва макрорегіону	Рівень підтримки	Вплив соціокультурних факторів
Схід		0,287
Комуністична партія України	0,334	
Виборчий блок політичних партій “За Єдину Україну!”	0,222	
Соціал-демократична партія України (об’єднана)	0,082	
Захід		0,548
Виборчий блок політичних партій “Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”	0,547	
Виборчий блок політичних партій “Виборчий блок Юлії Тимошенко”	0,102	
Виборчий блок політичних партій “За Єдину Україну!”	0,045	
Комуністична партія України	0,027	
Соціал-демократична партія України (об’єднана)	0,030	
Південь		0,2986
Комуністична партія України	0,312	
Соціал-демократична партія України (об’єднана)	0,085	
Виборчий блок політичних партій “Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”	0,049	
Виборчий блок політичних партій “За Єдину Україну!”	0,069	
Виборчий блок політичних партій “Руський блок”	0,015	
Північ		0,488
Комуністична партія України	0,126	
Виборчий блок політичних партій “Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”	0,221	
Виборчий блок політичних партій “За Єдину Україну!”	0,059	
Соціалістична партія України	0,054	
Виборчий блок політичних партій “Виборчий блок Юлії Тимошенко”	0,026	
Блок “Єдність”	0,023	
Центр		0,4995
Виборчий блок політичних партій “Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”	0,154	
Соціалістична партія України	0,155	
Виборчий блок політичних партій “Виборчий блок Юлії Тимошенко”	0,027	
Комуністична партія України	0,179	
Виборчий блок політичних	0,049	

Назва макрорегіону	Рівень підтримки	Вплив соціокультурних факторів
партій “За Єдину Україну!”		
Соціал-демократична партія України (об’єднана)	0,019	

*Авторський розрахунок

В 2002 р. посилюються позиції Західної України щодо підтримки національно-демократичних політичних партій (Виборчий блок політичних партій “Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”, Виборчий блок політичних партій “Виборчий блок Юлії Тимошенко”), знижується підтримка партій, які не орієнтовані на розвиток національних пріоритетів, а пропагують співпрацю з країнами СНД (Виборчий блок політичних партій “За Єдину Україну!”, Комуністична партія України, Соціал-демократична партія України (об’єднана)). Також в цей період в країні посилюється електоральний розкол макрорегіонів, який виділяє окреме місце Південно-Східній Україні, населення якої обрало політичні сили, що не декларують національний розвиток. Зокрема, під час цієї виборчої кампанії електоральна підтримка політичних сил, не орієнтованих на національно-демократичний розвиток України, складала 0,5595 (більше 50%), а підтримка цих політичних сил в інших макрорегіонах була в рази меншою, і на це вагомий вплив здійснили соціокультурні фактори.

Згідно із даними статистично-аналітичними матеріалів, результатів виборів до Верховної Ради України здійснено оцінку впливу соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 2006 р., результати якої викладено в табл. 4.

Оцінка результатів табл. 4 свідчить про те, що в 2006 р. в більшому ступені проявились полюси електоральних переваг населення, а саме була посилена підтримка населенням Південно-Східної України партій, які не підтримують національно-демократичного розвитку країни (була висока підтримка проросійської Партії регіонів). При цьому значення соціокультурних факторів в Східній (0,2867) та Південній Україні (0,30) було низькими.

Значення соціокультурних факторів в Західній Україні (0,55) в 2006 р. було вище середнього, і населення макрорегіону за результатами парламентських виборів стабільно збільшує підтримку проукраїнських політичних сил (Блок Юлії Тимошенко, Блок “Наша Україна”).

За даними дослідження (див. табл. 4), в 2006 р. згідно із результатами парламентських виборів спостерігались середні значення соціокультурних факторів в Північній та Центральній Україні, що обумовило середній рівень електоральної підтримки партій різних напрямів.

Згідно із результатами аналізу за 2006 р. можна констатувати підтвердження прямого взаємозв’язку між зміною рівня впливу соціокультурних факторів та структурою електорального простору в Україні за цей період.

Таблиця 4

Вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 2006 р.*

Назва макрорегіону	Рівень підтримки	Вплив соціокультурних факторів
Схід		0,2867
Партія регіонів	0,665	
Блок Юлії Тимошенко	0,063	
Блок "Наша Україна"	0,031	
Соціалістична партія України	0,025	
Комуністична партія України	0,040	
Захід		0,55
Партія регіонів	0,075	
Блок Юлії Тимошенко	0,324	
Блок "Наша Україна"	0,293	
Соціалістична партія України	0,045	
Комуністична партія України	0,015	
Південь		0,30
Партія регіонів	0,517	
Блок Юлії Тимошенко	0,102	
Блок "Наша Україна"	0,062	
Соціалістична партія України	0,034	
Комуністична партія України	0,050	
Північ		0,49
Партія регіонів	0,132	
Блок Юлії Тимошенко	0,351	
Блок "Наша Україна"	0,149	
Соціалістична партія України	0,095	
Комуністична партія України	0,043	
Центр		0,500
Партія регіонів	0,209	
Блок Юлії Тимошенко	0,287	
Блок "Наша Україна"	0,119	
Соціалістична партія України	0,108	
Комуністична партія України	0,050	

*Авторський розрахунок

За даними статистично-аналітичними матеріалів, результатів виборів до Верховної Ради України оцінено вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 2012 р. (див. табл. 5).

Таблиця 5

Вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 2012 р.*

Назва макрорегіону	Рівень підтримки	Вплив соціокультурних факторів
Схід		0,2868
Партія регіонів	0,544	
ПП ВО "Батьківщина"	0,087	
ПП "УДАР Віталія Кличка"	0,074	
Комуністична партія України	0,216	
ПП ВО "Свобода"	0,021	
Захід		0,551
Партія регіонів	0,144	
ПП ВО "Батьківщина"	0,367	
ПП "УДАР Віталія Кличка"	0,154	
Комуністична партія України	0,047	
ПП ВО "Свобода"	0,207	
Південь		0,299
Партія регіонів	0,420	
ПП ВО "Батьківщина"	0,147	
ПП "УДАР Віталія Кличка"	0,108	
Комуністична партія України	0,218	
ПП ВО "Свобода"	0,031	
Північ		0,4878
Партія регіонів	0,193	
ПП ВО "Батьківщина"	0,342	
ПП "УДАР Віталія Кличка"	0,176	
Комуністична партія України	0,103	
ПП ВО "Свобода"	0,096	
Центр		0,500
Партія регіонів	0,240	
ПП ВО "Батьківщина"	0,327	
ПП "УДАР Віталія Кличка"	0,157	

Назва макрорегіону	Рівень підтримки	Вплив соціокультурних факторів
Комуністична партія України	0,129	
ПП ВО "Свобода"	0,074	

*Авторський розрахунок

Можна зазначити, що в 2012 р., як і в 2006 р., значення соціокультурних факторів в Західній Україні були вище середніх, в Північній, Центральній – на середньому рівні, в Східній та Південній – низькими. Також дія цих факторів відповідає структурі електоральної підтримки в макрорегіонах України.

За даними статистично-аналітичними матеріалів, результатів виборів до Верховної Ради України оцінено вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 2014 р. (див. табл. 6).

Таблиця 6

Вплив соціокультурних факторів на електоральний вибір в макрорегіонах України в 2014 р.*

Назва макрорегіону	Рівень підтримки	Вплив соціокультурних факторів
Схід		0,2870
ПП "Народний фронт"	0,067	
Партія "Блок Петра Порошенка"	0,159	
ПП "Об'єднання "Самопоміч"	0,055	
ПП "Опозиційний блок"	0,358	
Радикальна Партія Олега Ляшка	0,053	
ПП ВО "Батьківщина"	0,026	
Захід		0,55
ПП "Народний фронт"	0,317	
Партія "Блок Петра Порошенка"	0,217	
ПП "Об'єднання "Самопоміч"	0,120	
ПП "Опозиційний блок"	0,016	
Радикальна Партія Олега Ляшка	0,074	
ПП ВО "Батьківщина"	0,064	
Південь		0,39
ПП "Народний фронт"	0,127	
Партія "Блок Петра Порошенка"	0,199	
ПП "Об'єднання "Самопоміч"	0,076	
ПП "Опозиційний блок"	0,166	
Радикальна Партія Олега Ляшка	0,070	
ПП ВО "Батьківщина"	0,048	
Північ		0,49
ПП "Народний фронт"	0,229	
Партія "Блок Петра Порошенка"	0,236	
ПП "Об'єднання "Самопоміч"	0,119	
ПП "Опозиційний блок"	0,036	
Радикальна Партія Олега Ляшка	0,096	
ПП ВО "Батьківщина"	0,066	
Центр		0,500
ПП "Народний фронт"	0,217	
Партія "Блок Петра Порошенка"	0,249	
ПП "Об'єднання "Самопоміч"	0,086	
ПП "Опозиційний блок"	0,083	
Радикальна Партія Олега Ляшка	0,093	
ПП ВО "Батьківщина"	0,065	

*Авторський розрахунок

За результатами розрахунків, представлених в табл. 6, можна зазначити, що в 2014 р. в результаті політичних змін та через зміну впливу соціокультурних факторів відбулася зміна регіонального розколу. Зокрема, в Південній Україні збільшилось значення соціокультурних факторів, які в 2014 р. мали середнє значення і дорівнювали 0,39. В Східній Україні значення цих факторів було низьким, і, відповідно, забезпечувалась значна підтримка політичної партії, яка не декларувала проукраїнські цінності. Хоча, необхідно зазначити, що в 2014 р. в Східній Україні була надана середня підтримка пронаціональним політичним партіям. Тобто, відбулись зміни в електоральній структурі в Східній Україні.

Найбільше значення цих факторів спостерігалось в Західній Україні, і, відповідно, спостерігалась підтримка національно-демократичних цінностей. В Північній та Центральній Україні ці фактори мали середній прояв, і, відповідно, спостерігалась середня підтримка національно-демократичних політичних партій.

В процесі дослідження було структуровано електоральний простір за рівнем підтримки населення політичних партій (політичних сил) в макрорегіонах, також здійснено визначення впливу основних соціокультурних факторів на електоральний вибір. Проведене дослідження дозволило довести дисертаційне твердження, що зміни соціокультурних факторів напряду впливають на зміни структури електорального простору. Виявлений розкол макрорегіонів України на регіональному та соціокультурному рівнях в 2014 р. набагато зменшився, і, хоча дія соціокультурних факторів в Східній Україні була не достатньо значною, суттєвою, але не достатньо високою, була підтримка політичної сили, яка не націлена на розвиток національно-демократичного розвитку, спостерігався середній рівень підтримки про національних партій.

Список використаних джерел

1. Боришполец К. П. Методы политических исследований [Текст]: учеб. пособие / К. П. Боришполец. – М.: Аспект Пресс, 2005. – 221 с.
2. Гришин Н. В. Динамика электоральных предпочтений населения Юга России: Сравнительное исследование [Текст]: монография / Н. В. Гришин. – М.: Издательство “Социально-политическая МЫСЛЬ”, 2008. – 182 с.
3. Евстифеев Р. В. Мелодии электоральных пространств. Политический процесс и электоральные предпочтения избирателей (Владимирская область, 1999–2009 гг.) [Текст] / Р. В. Евстифеев. – Владимир: Собор, 2009. – 192 с.
4. Журкина И. А. Сравнительный анализ электоральных предпочтений российских избирателей в регионах России разного типа [Электронный ресурс] / И. А. Журкина. – Режим доступа: <http://geopub.narod.ru/student/jurkina/1/main.htm>
5. Петров Н. Электоральный ландшафт [Текст] / Петров Н., Титков А. // Регионализация в развитии России: географические процессы и проблемы. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – С.214–255.

References

1. Borishpolec K. P. Metody politicheskikh issledovaniy [Tekst]: ucheb. posobie / K. P. Borishpolec. – M.: Aspekt Press, 2005. – 221 s.
2. Grishin N. V. Dinamika jelektoral'nyh predpochtenij naselenija Juga Rossii: Sravnitel'noe issledovanie [Tekst]: monografiya / N. V. Grishin. – M.: Izdatel'stvo “Social'no-politicheskaja MYSL”, 2008. – 182 s.
3. Evstifeev R. V. Melodii jelektoral'nyh prostranstv. Politicheskij process i jelektoral'nye predpochtenija izbiratelej (Vladimirskaia oblast', 1999–2009 gg.) [Tekst] / R. V. Evstifeev. – Vladimir: Sobor, 2009. – 192 s.

4. Zhurkina I. A. Sravnitel'nyy analiz jelektoral'nyh predpochtenij rossijskikh izbiratelej v regionah Rossii raznogo tipa [Elektronnyy resurs] / I. A. Zhurkina. – Rezhim dostupa: <http://geopub.narod.ru/student/jurkina/1/main.htm>

5. Petrov N. Jelektoral'nyj landschaft [Tekst] / Petrov N., Titkov A. // Regionalizacija v razvitiu Rossii: geograficheskie processy i problemy. – M.: Jeditorial URSS, 2001. – S.214–255.

Shelemba M. M., graduate student of department of political science and state administration, The state higher educational institution “Uzhgorod National University” (Ukraine, Uzhgorod), shelemba.m@gmail.com

Investigation of the influence of regional and socio-cultural measurement on the formation of electoral space of Ukraine

The article is aimed on systematization of structure of electoral space of Ukraine after the level of support of population of political parties (political forces) in the macroregions of Ukraine. Determination of influence of basic sociocultural factors is conducted on a electoral space. In the process of research a dissertation statement was well-proven, that the changes of sociocultural factors straight influence on the changes of structure of electoral space.

Keywords: electoral space, regional measuring, sociocultural measuring, influence, macroregion, factors, electoral advantages.

Шелемба М. М., аспирант кафедри політології та державного управління, ГВУЗ “Ужгородський національний університет” (Україна, Ужгород), shelemba.m@gmail.com

Исследование влияния регионального и социокультурного измерения на формирование электорального пространства Украины

Статья нацелена на структурирование электорального пространства Украины по уровню поддержки населения политических партий (политических сил) в макрорегионах Украины. Проведено определение влияния основных социокультурных факторов на электоральный выбор. В процессе исследования было доказано диссертационное утверждение, что изменения социокультурных факторов напряду влияют на изменения структуры электорального пространства.

Ключевые слова: электоральное пространство, региональное измерение, социокультурное измерение, влияние, макрорегион, факторы, электоральные преимущества.

* * *

УДК 14:327(753–063)

Прокопенко О. А.
аспірантка відділу гуманітарної політики,
Національний інститут стратегічних досліджень
(Україна, Київ), o_proki@mail.ru

ЕТНІЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНЦІВ: СУТНІСТЬ, ЗМІСТ ТА ЗАСАДИ САМОВІДТВОРЕННЯ

Розглядаються зміст та особливості формування етнічної ідентичності в Україні. Автором проаналізовано сучасні західні та вітчизняні теоретико-методологічні підходи до визначення поняття “ідентичність”, досліджено структуру, форми і механізми конструювання ідентичності, окреслено основні перспективи розвитку етнічної ідентичності українців. Також описано провідні чинники-вектори формування української ідентичності на сучасному етапі існування українського етносу в контексті дослідження домінуючих архетипів українського суспільства. На основі аналізу наукової літератури у статті пропонується авторське розуміння сучасного домінуючого типу архетипу українців, аналізуються існуючі типи архетипів, які характерні для формування національної самоідентичності. У статті автором визначено та охарактеризовано основні архетипи, що властиві сучасному українському суспільству, визначено умови, чинники в яких формуються архетипи українського соціуму.

Ключові слова: етнічність, ідентичність, етнічна ідентичність, архетиповість.

У сучасну епоху глобалізаційних трансформацій всіх сфер життєдіяльності соціуму дослідження буття етносу є вимогою часу і однією з пріоритетних проблем соціального пізнання. Це обумовлено, по-перше, зростанням усвідомлення людиною соціокультурної неповторності та окремішності буття своєї спільноти, по-друге, активізацією міжетнічних, конфліктів, сепаратистських та фундаменталістських рухів, які часто своєю політичною засадою мають етнічні ідеї,